

ŠTÁTNA ŠKOLSKÁ INŠPEKCIA

úsek inšpekčnej činnosti

Staré grunty 52, 841 04 Bratislava 4

Správa o stave odstránenia nedostatkov zistených pri inšpekciách v školách pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami v školskom roku 2017/2018

Základné údaje o zariadeniach a ich klientoch

Štátna školská inšpekcia vykonala 24 následných inšpekcií vo všetkých krajoch Slovenskej republiky s cieľom zistiť stav odstránenia nedostatkov zistených pri inšpekciách v školách pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami (ŠVVP). Následné inšpekcie boli realizované v 24 špeciálnych školách a školských zariadeniach, z nich bolo 20 špeciálnych základných škôl, 3 praktické školy a 1 reedukačné centrum. Štátnych bolo 24 subjektov, sídlo v meste malo 22 subjektov a sídlo na vidieku 2 subjekty. S vyučovacím jazykom slovenským bolo 23 subjektov a 1 škola bola s vyučovacím jazykom slovenským a maďarským. Následné inšpekcie boli vykonané po 17 tematických a 7 následných inšpekciách.

Štátna školská inšpekcia podľa závažnosti zistených nedostatkov uplatnila voči kontrolovaným subjektom celkom 142 opatrení na ich odstránenie, z toho 74 odporúčaní, z ktorých bolo 82 % akceptovaných. Riaditelia škôl prijali 63 opatrení, z ktorých bolo 95 % splnených, jedno bolo neaktuálne¹ a 2 sa nedali hodnotiť². Štátna školská inšpekcia uložila 5 opatrení, z ktorých 4 boli splnené a jedno opatrenie sa nedalo hodnotiť.

Tab. 1 Prehľad uplatnených opatrení

Spolu	142					
z toho	odporúčania		opatrenia prijaté zo strany kontrolovaného subjektu		opatrenia uložené ŠŠI	
Počet	74		63		5	
z toho	akceptované		splnené		splnené	
	61	82,43 %	57	95 %	4	100 %
	neaktuálne		neaktuálne		neaktuálne	
	0	0 %	1	1,59 %	0	0 %
	nedá sa hodnotiť		nedá sa hodnotiť		nedá sa hodnotiť	
0	0 %	2	3,17 %	1	20 %	

Nedostatky zistené pri inšpekciách

Uplatnených 74 odporúčaní smerovalo k odstráneniu nedostatkov v riadení školy

- ✓ nekomplexné, nekorektné vedenie dokumentácie žiakov,
- ✓ nezabezpečenie správnej formulácie textu v doložke vysvedčenia o forme vzdelávania,
- ✓ nedôsledná kontrola vedenia triednej dokumentácie a ďalšej dokumentácie,
- ✓ nevedenie záznamov z kontrolnej činnosti, neanalyzovanie jej výsledkov,
- ✓ nízka miera hodnotenia výchovno-vzdelávacích výsledkov individuálne integrovaných žiakov alebo žiakov vzdelávajúcich podľa individuálneho vzdelávacieho plánu,

¹ Neaktuálnosť – posudzuje sa v súvislosti so zmenou všeobecne záväzných a právnych predpisov.

² Nedá sa hodnotiť – posudzuje sa v súvislosti s aktuálnymi zmenami vzniknutými v kontrolovanom subjekte.

v zabezpečení podmienok výchovy a vzdelávania žiakov

- ✓ chýbajúce správy zo špeciálnopedagogického vyšetrenia žiakov 1. – 4. ročníka ŠZŠ,
- ✓ nezpracovanie osobitostí a podmienok výchovy a vzdelávania žiakov z marginalizovanej rómskej komunity do školského vzdelávacieho programu,
- ✓ nezabezpečenie optimálnych podmienok vyučovania žiakov v spojených ročníkoch v dvojzmennej prevádzke,
- ✓ nedostatočné využívanie názorných učebných pomôcok na vyučovaní,
- ✓ nedôsledné vypracovanie IVP.

Uplatnením 63 opatrení prijatých kontrolovanými subjektmi a 5 opatrení uložených školskou inšpekciou smerovalo k odstráneniu nedostatkov

v riadení školy

- ✓ nevypracovanie školského vzdelávacieho programu v súlade s ustanoveniami školského zákona a učebného plánu v súlade s príslušným rámcovým učebným plánom (v učebnom pláne školy neboli vlastné poznámky, jednotlivé vyučovacie predmety neboli zaradené do vzdelávacích oblastí a názov niektorých predmetov nekorešpondoval s názvom v rámcovom učebnom pláne príslušného ŠVP),
- ✓ nekomplexné spracovanie školského poriadku (práva a povinnosti zákonných zástupcov žiakov, podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia žiakov, ich ochrany pred sociálno-patologickými javmi, diskrimináciou a násilím),
- ✓ nedodržiavanie právnych predpisov pri prijímaní žiakov do prípravného ročníka po dovŕšení ich 6. roku veku,
- ✓ nevydanie rozhodnutia o prijatí žiakov do školy riaditeľom školy, nevydanie rozhodnutia o oslobodení žiakov od povinnosti dochádzať do školy (nebol určený povinný časový rozsah vzdelávania, a to v rozsahu najmenej dve hodiny týždenne),
- ✓ rozhodnutia o povolení individuálneho vzdelávania nevychádzali zo spoľahlivo zisteného stavu (chýbali písomná žiadosť zákonného zástupcu o zmenu formy vzdelávania, odporúčanie všeobecného lekára pre deti a dorast),
- ✓ prijatie žiakov do prípravného ročníka bez diagnostického vyšetrenia poradenským zariadením,
- ✓ neinformovanie zákonného zástupcu v prípade mimoriadneho zhoršenia prospechu žiaka,
- ✓ nezhoda údajov na vysvedčení a v triednom výkaze,
- ✓ nevedenie záznamov o činnosti a prítomnosti žiakov v dokumentácii školského klubu detí,

v zabezpečení podmienok výchovy a vzdelávania žiakov

- ✓ nedodržanie metodických pokynov na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím,
- ✓ neprerokovanie návrhov na vzdelávanie žiakov so ŠVVP v ŠZŠ na zasadnutí pedagogickej rady školy,
- ✓ nedodržanie počtu žiakov v ŠKD.

Iné zistenia

V dvoch ŠZŠ³ sa vyskytli nezhody v údajoch na vysvedčení a v triednych výkazoch. V jednej⁴ z nich sa nesúlad zistil pri výslednom hodnotení vyučovacích predmetov v porovnaní s podkladmi ku klasifikácii v triednom výkaze. Mnohí žiaci boli hodnotení

³ ŠZŠ – Speciális Alapiskola, Lesná 9, Kolárovo; ŠZŠ, Zelený Háj, Hlavná 157, Hurbanovo

⁴ ŠZŠ – Speciális Alapiskola, Lesná 9, Kolárovo

z vyučovacích predmetov i napriek tomu, že nemali zapísanú žiadnu známku v danom predmete⁵ alebo sa výsledná klasifikácia uzavrela z jednej známky v danom predmete⁶. Traja žiaci neboli ani uvedení v zozname žiakov v klasifikačnom zázname, napriek tomu bola uvedená ich výsledná klasifikácia známkami v triednom výkaze. Pri dvoch žiakoch s absenciou známok vo vyučovacích predmetoch v klasifikačnom zázname bola ich výsledná klasifikácia uvedená v triednom výkaze stupňom výborný, prípadne chválitebný. V prípade dvoch žiakov boli v klasifikačnom zázname uvedené známky z vlastivedy, hoci daní žiaci vyučovací predmet nemali zaradený. Podobný postup v hodnotení sa opakoval aj v iných predmetoch.

Záver

Riaditelia kontrolovaných subjektov *akceptovali 82 % uložených odporúčaní s pozitívnym dopadom na skvalitnenie a zefektívnenie výchovno-vzdelávacieho procesu a činnosti škôl.* Zameranie kontrolnej činnosti na rôzne oblasti kontroly viedlo k zvýšeniu jej funkčnosti s pozitívnym dosahom na úplnosť, prehľadnosť vypracovania dokumentácie i obsahu spracovania IVP. Prerokovanie výchovno-vzdelávacích výsledkov individuálne vzdelávaných žiakov na zasadnutiach pedagogickej rady umožnilo stanovenie optimálnych postupov edukácie rešpektujúc ich možnosti, zdravotný stav, stupeň a rozsah postihnutia. Zadefinované špecifiká vzdelávania žiakov z marginalizovanej rómskej komunity v oblasti cieľov, podpory výchovy, vzdelávania a ich začlenenia do kolektívu triedy v školskom vzdelávacom programe mali pozitívny vplyv na jasné stanovenie prístupu edukácie vzhľadom na sociokultúrne prostredie, ako aj ich pripravenosť na školskú dochádzku. Realizácia záznamov o činnosti a prítomnosti žiakov v školskom klube detí umožnila kontrolu dodržiavania výchovných osnov a účasti žiakov na jeho aktivitách počas prevádzky. Pozitívom bolo doplnenie absentujúcich správ z diagnostických vyšetrení žiakov, ktoré boli doplnené do dokumentácie žiakov. Poskytnutie informácie pri mimoriadnom zhoršení prospechu žiaka preukázateľným spôsobom viedlo k naplneniu práva zákonného zástupcu v oblasti informovania o dosiahnutých výchovno-vzdelávacích výsledkoch svojho dieťaťa. Prehodnotením organizácie výchovno-vzdelávacej činnosti školy v dvojzmennej prevádzke sa vytvorili lepšie psychohygienické podmienky pre všetkých žiakov školy. K funkčnosti spätnej väzby o edukačnom procese, motivácii a usmerňovaní pedagogických zamestnancov prispela ucelenosť informácií o internom systéme kontroly a hodnotenia pedagógov školy.

Prínosom splnenia 94 % prijatých opatrení zo strany kontrolovaných subjektov a splnenia uložených opatrení školskou inšpekciou bolo dodržiavanie právnych predpisov, ktoré súviseli so zabezpečením prijímania žiakov do ŠZŠ, s vedením ich dokumentácie a so zabezpečením podmienok výchovno-vzdelávacieho procesu. Doplnením chýbajúcich častí a ucelenejším spracovaním učebných plánov v kvalite umožňujúcej realizáciu výchovy a vzdelávania v súlade s princípmi a cieľmi sa zvýšila výpovedná hodnota školského vzdelávacieho programu. Školský poriadok bol doplnený o práva zákonných zástupcov žiakov. Obsah bol zosúladený s príslušným právnym predpisom a zákonní zástupcovia žiakov mali možnosť byť informovaní nielen o svojich povinnostiach, ale aj o svojich právach. Všetkým žiakom, ktorým zdravotný stav neumožňoval pravidelnú účasť na vzdelávaní v škole, bolo po vydaní rozhodnutia o individuálnom vzdelávaní zabezpečené požadované vzdelávanie v odporúčanom rozsahu. Evidencia výsledkov a postup hodnotenia a klasifikácie žiakov vzdelávaných podľa IVP viedli k zabezpečeniu podkladov k celkovému hodnoteniu za hodnotiace obdobie, čo malo pozitívny dopad na jednotnosť a objektívnosť pri stanovení

⁵ dejepis, geografia, občianska náuka, etická výchova a hudobná výchova

⁶ fyzika, biológia, výtvarná výchova

výslednej klasifikácie alebo ich hodnotenia. Vypracované IVP umožňovali plnenie učebného plánu pre žiakov s mentálnym postihnutím pre primárne vzdelávanie. Dodržanie ustanoveného počtu žiakov v ŠKD bolo predpokladom zabezpečenia bezpečnosti a ochrany zdravia.

Odporúčania a podnety

Riaditeľom škôl a školských zariadení

- ✓ realizovať účinnú a dôslednú kontrolu splnenia prijatých opatrení, využívať zistenia a výsledky kontroly na skvalitnenie edukačného procesu,
- ✓ rozpracovať dôslednejšie vnútorný systém kontroly a hodnotenia žiakov na podmienky školy, uplatňovať adekvátny postup hodnotenia a klasifikácie žiakov vzhľadom na rozsah ich zdravotného znevýhodnenia,
- ✓ viesť evidenciu o každom hodnotení a klasifikácii žiakov, pristupovať zodpovedne k ich výslednému hodnoteniu a klasifikácii na základe preukázateľných podkladov,
- ✓ viesť pedagogickú a ďalšiu dokumentáciu v súlade s právnymi predpismi,
- ✓ vydávať rozhodnutia riaditeľa školy v súlade s právnymi predpismi,
- ✓ prijímať žiakov do špeciálnych škôl na základe komplexnej diagnostiky odbornými zamestnancami poradenských zariadení.

Zriaďovateľom škôl a školských zariadení

- ✓ usmerňovať riaditeľov škôl a školských zariadení v problematike právnych predpisov a ich uplatňovania v jednotlivých organizačných zložkách a typoch škôl či školských zariadeniach.